

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS JAUNIMO POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR.
IX-1871 2, 3 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-19-2192(2) (19-15697(2))**

2020-02-20 Nr.NV-493

Vilnius

Įvertinę Projekto, patikslinto pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020 m. sausio 8 d. išvadoje Nr. NV-56 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekto 1 straipsniu keičiamo Jaunimo politikos pagrindų įstatymo (toliau – Įstatymas) pildomoje 2 straipsnio 6¹ dalyje apibrėžta „išmaniojo darbo su jaunimu“ sąvoka kaip „darbas su jaunimu, naudojant skaitmenines medijas ir išmaniąsias technologijas“ yra abstrakti, nes neatskleistas „skaitmeninių medijų“ ir „išmaniųjų technologijų“ turinys, o ir kituose įstatymuose šios sąvokos nevartojamos. Esant tokiai sąvokai, gali kilti Projekto nuostatų aiškinimo ir taikymo problemų. Siūlome apibrėžtą sąvoką patikslinti.

2. Projekto 1 straipsniu keičiamo Įstatymo pildomoje 2 straipsnio 7¹ dalyje apibrėžiama nauja darbo su jaunimu forma – *jaunimo informavimas ir konsultavimas*, tačiau dėl šios sąvokos *neapibrėžtumo* kyla klausimai dėl siūlomų nuostatų *santykio su kitomis Įstatymo nuostatomis* ir jų *taikymo praktikoje*. Įvertinus kitas Įstatyme nustatytas *darbo su jaunimo formas* (atvirasis darbas su jaunimu, darbas su jaunimu gatvėje, mobilusis darbas su jaunimu, jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas), kurių turinys atskleistas per darbą *tam tikroje vietoje* (t. y., darbas atviruosiuose jaunimo centruose ir (ar) erdvėse; ne institucinėje aplinkoje, bet tiesiogiai neformaliose jaunimo susibūrimo vietose (viešosiose erdvėse, gatvėse, parkuose, kavinėse, sporto aikštynuose, klubuose ir kt.); nuvykus į gyvenamąją teritoriją, kurioje nėra darbo su jaunimu infrastruktūros; darbas su jaunimu praktikos atlikimo vietoje) ir siūlomą naują apibrėžimą, galima daryti išvadą, kad atliekant visas Įstatyme nustatytas darbo su jaunimu formas neišvengiamai *turi būti atliekamas ir jaunimo informavimas (konsultavimas)*. Be to, darbą su jaunimu atliekantys subjektai privalo vadovautis *darbo su jaunimu principais*, o vienas jų yra *nukreipimo principas* (Įstatymo 6 straipsnio 6 punktą), kuris reiškia, kad bet kuris „jaunas žmogus, atsižvelgiant į jo individualius poreikius, siunčiamas į valstybės ir (ar) savivaldybių institucijas ir (ar) įstaigas, kitus subjektus, kurie gali jam suteikti reikiamą pagalbą ir (ar) informaciją“, o apibrėžime taipogi siūloma nustatyti „jaunų žmonių nukreipimą į organizacijas, institucijas, kuriose galima gauti reikalingą pagalbą“. Taigi Projekte siūloma nauja darbo su jaunimu forma dubliuoja ir minėto principo nuostatas. Taip pat praktinių taikymo sunkumų gali kilti dėl siūlomų nuostatų neapibrėžtumo, nes siūlomame „jaunimo informavimo ir konsultavimo“ apibrėžime nenustatyta *kieno ir koks* paskirtas darbuotojas vykdys šį

darbą, *kokia* reikiama informacija, *kokios* organizacijos (Įstatyme vartojamos įvairių organizacijų sąvokos, t. y., „jaunimo organizacija“, „su jaunimu dirbanti organizacija“) ir *kokios* institucijos turimos omenyje. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti naujai apibrėžiamą sąvoką.

3. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje vartojama sąvoka „mokinių savivalda“ *nėra apibrėžta jokiame įstatyme* ir dėl to praktikoje kyla tinkamo sąvokos traktavimo ir supratimo problemų. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Įstatymas nustato *jaunimo, o ne mokinių* politikos formavimo, įgyvendinimo, darbo su jaunimu ypatumus, patariamąsias institucijas, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų kompetenciją, todėl esant poreikiui nustatyti „mokinių savivaldos“ sąvoką – ji turi būti apibrėžiama specialiaame šiuos santykius reguliuojančiame įstatyme, t. y., Švietimo įstatyme. Be to, Projekto aiškinamajame rašte nurodytoje Įstatymo nuostatoje vartojamas ne „mokinių savivaldos“, bet „mokinių ir (ar) studentų savivaldos atstovų“ terminas, kurio vartojimas susijęs su *mokyklų savivalda*, kurią nustato Švietimo įstatymo 60 straipsnis ir studentų savivalda, kurią nustato Mokslo ir studijų įstatymo 63 straipsnis. Pagal Švietimo įstatymo 60 straipsnio 6 dalį mokykloje gali veikti *ir kitos mokyklos savivaldos institucijos* (mokytojų, *mokinių*, tėvų (globėjų, rūpintojų). Taigi esant poreikiui tikslinti šį teisinį reguliavimą, susijusį su mokinių savivaldos institutu – atitinkamai turėtų būti keičiamas Švietimo įstatymas, kuris yra pagrindinis šiuos santykius reguliuojantis įstatymas. Vengtina dar kartą apibrėžti Švietimo įstatyme jau apibrėžtus ir (ar) sureguliuotus institutus, nes tai sukuria Įstatymo ir Švietimo įstatymo normų koliziją. Be to, Projekto 1 straipsnio 3 dalyje keičiamo Įstatymo pildomoje 2 straipsnio 14¹ dalyje „mokinių savivalda“ apibrėžta kaip *mokinių teisė*, tačiau mokinių teisės taipogi nustatytos Švietimo įstatyme (46 straipsnio 1 dalis), o tarp jų – ir teisė dalyvauti mokyklos savivaldoje.

4. Vienas iš Projekto tikslų, nurodytų Projekto aiškinamajame rašte yra Įstatyme *apibrėžti* ir patikslinti jaunimo politiką įgyvendinančias institucijas, tačiau Projekto 2 straipsniu keičiamo Įstatymo 3 straipsnyje tik keičiamas jaunimo politiką įgyvendinančią instituciją apibūdinantis terminas (vietoj „*socialinės apsaugos ir darbo ministro įgaliota institucija*“ nustatyta „*Vyriausybės įgaliota institucija*“, nes Vyriausybė įgyvendindama Konstitucijoje ir Vyriausybės įstatyme įtvirtintus įgaliojimus *yra kompetentinga* nustatyti ministerijų, įstaigų prie ministerijų veiklos sritis ir funkcijas, *spręsti su Vyriausybės ir jai atskaitingų įstaigų veiklos organizavimu susijusius klausimus*) ir įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimą Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“ atsisakoma viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo Viešajai įstaigai Jaunimo tarptautinis bendradarbiavimas. Atsižvelgdami į tai, siūlome tikslinti Projekto aiškinamajame rašte pateiktą pagrindimą (pvz., 1 skyriaus 1 punkte siūlome apsiriboti glaustu pirmosios pastraipos apibendrintos informacijos pateikimu (nurodant tik esmę); 1 skyriaus 2 punkte ir 3 skyriuje siūlome pagrįsti, kodėl tik po beveik 4 metų imtasi įgyvendinti *2016 m. rugsėjo 12 d.* Valstybinio audito ataskaitą, nes po šios ataskaitos Įstatymas buvo keistas iš esmės, t. y., dėstyta nauja redakcija ir kita).

5. Projektą taip pat siūlome tikslinti šiais teisės technikos ir kitais aspektais:

1) Projekto 1 ir 2 straipsniuose turėtų būti suvienodintas teksto šriftas.

2) Projekto 1 straipsnio 1 dalyje Įstatymo 2 straipsnio pildymas turėtų būti dėstomas atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 45 punkto nuostatas (pagal abėcėlę ir sąvokas įvardijantys terminai paryškinami).

3) Pagal Rekomendacijų 83 punkto nuostatas straipsnis turi būti dėstomas nauja redakcija tik jei jame dėstoma daugiau kaip pusė jo dalių, todėl šiuo aspektu siūlome tikslinti Projekto 3 straipsnį, kuriame keičiamas Įstatymo 7 straipsnis. Be to, Projekto 3 straipsnyje keičiamo Įstatymo 7 straipsnio 1 dalies keitimas neatitinka galiojančios Įstatymo redakcijos, o Projekto lyginamajame variante nesimato, kad atliekami kažkokie keitimai (pagal Rekomendacijų 113.3 papunktį – naujai įrašyti žodžiai paryškinami, o siūlomi išbraukti žodžiai perbraukiami plona linija). Taip pat turėtų būti tikslinama nuoroda į kitą Įstatymo straipsnį, nes darbo su jaunimu principai nurodyti Įstatymo 6, o ne 5 straipsnyje. Be to, Projekto lyginamajame variante ryškinama tik tai kas naujai įrašyta (Rekomendacijų 113.3 papunktis), todėl 7 straipsnio pavadinimas neturėtų būti paryškintas.

4) atsižvelgiant į tai, kad ministras priima įgyvendinamuosius teisės aktus, siūlome Projekto 4 straipsnio 2 dalyje vietoj ministerijos nurodyti ministrą.

6. Projekto aiškinamąjį raštą taip pat siūlome tikslinti šiais aspektais:

1) 6 skyriuje nurodyta, kad „Įstatymo projekto antikorupcinis vertinimas neatliktas. Atlikus Įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą, korupcijos rizikos nenustatyta“, todėl neaišku, ar antikorupcinis vertinimas atliktas, o jeigu atliktas – turi būti pridėta šio vertinimo pažyma.

2) 8 skyriuje turėtų būti minimi kiti įstatymų projektai, reikalingi Projekto inkorporavimui į teisinę sistemą, nes Projekto nuostatoms įgyvendinti reikalingi parengti ir priimti įgyvendinamieji teisės aktai nurodyti Projekto aiškinamojo rašto 11 punkte.

3) Atsižvelgiant į Projekto 3 straipsnyje atliekamus Įstatymo 7 straipsnio 2 dalies pakeitimus, nustatančius papildomas 2 naujas darbo su jaunimu formas ir įgyvendinant Įstatymo 7 straipsnio 4 dalį, pagal kurią socialinės apsaugos ir darbo ministras nustato Įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nurodytų formų tvarką, Projekto aiškinamojo rašto 11 punkte turėtų būti nurodytas ir šis Įstatymą įgyvendinantis teisės aktas.

4) 14 skyriuje siūlome atsisakyti su Projektu nesusijusių reikšminių žodžių.

Teisės grupės vadovas

Rimvydas Pilibaitis